

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

Økonominytt

Nr. 10 - November 2016

INNHold:

MØTER I EUROGRUPPEN OG ECOFIN 7.-8. NOVEMBER 2016.....	2
EUROGRUPPEN 7. NOVEMBER	2
JOINT EFTA-ECOFIN 8. NOVEMBER	6
ECOFIN 8. NOVEMBER.....	7
ENIGHET OM EUS BUDSJETT FOR 2017	17
STATUS FØR FORHANDLINGENE	17
ENIGHETEN OM 2017-BUDSJETTET	17
EUROPAKOMMISSJONENS HØSTPROGNOSE 2016.....	19
NÆRMERE OM ANSLAGENE	20
FORSLAG TIL «SELSKAPSSKATTEREFORM» FRA KOMMISSJONEN	27
FELLES GRUNNLAG I SELSKAPSSKATTEN OG KONSOLIDERING AV OVERSKUDD MELLOM LAND	27
MEKANISMER FOR Å AVGJØRE DOBBELTBESKATNINGSSAKER	29
HYBRIDE MISMATCHER MOT TREDJELAND	29
ANDRE SKATTESAKER	30

From left to right: Ms Siv JENSEN, Norwegian Minister of Finance; Mr Adrian HASLER, Minister of Finance of Liechtenstein; Mr Peter KAZIMIR, Slovak Minister for Finance. Copyright: European Union

MØTER I EUROGRUPPEN OG ECOFIN 7.-8. NOVEMBER 2016

- Eurogruppen uttrykte seg godt fornøyd med arbeidet i bankunionens felles tilsynsmyndighet og felles krisehåndteringsmyndighet.
- Samarbeidet mellom Hellas og representantene for kreditorene går bra. Det tas sikte på å ferdigstille den andre statusgjennomgangen av stabiliseringsprogrammet innen Eurogruppens møte 5. desember.
- Kommisjonen presenterte fire direktivforslag på skatteområdet og ECOFIN hadde en foreløpig diskusjon av forslagene.
- ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner (svartelisten).
- ECOFIN var enig om at arbeidet med endringer for å styrke fjerde hvitvaskingsdirektiv har høy prioritet.
- Kommisjonen orienterte ECOFIN om at den ville foreslå virketidspunktet for PRIIPS-forordningen utsatt med ett år – til 1.1.2018.
- ECOFIN ga klarsignal til at teknisk arbeid med bremsekloss (backstop) for krisehåndtering i banksektoren kan starte.
- ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om statistikk.
- Revisjonsretten ga positiv erklæring for gjennomføringen av EUs budsjett for 2015 til tross for at feilprosenten fortsatt er høyere enn målet om 2 pst.

Kommende møter
Slovakias
formannskap

høsten 2016

Eurogruppen og ECOFIN:
5.-6. desember

Det europeiske råd:
15.-16. desember

Eurogruppen 7. november

På dagsorden sto høringer av styrelederne for bankunionens felles tilsynsmyndighet og felles krisehåndteringsmyndighet, oppfølging av Hellas-programmet og post-programgjennomgang av Kypros og Spania samt tematisk drøfting av medlemslands insolvensregelverk.

Høring av styreleder i bankunionens felles tilsynsmyndighet, Danièle Nouy

Eurogruppen gjennomfører høringer av den felles tilsynsmyndigheten to ganger per år.

Nouy orienterte om tilsynsarbeidet i bankunionen siden april 2016, herunder om oppfølgingen av EBAs (Det europeiske banktilsynets) stresstester. Bankene er nå mer motstandsdyktige enn de var for noen år siden. Det er problemer i enkeltinstitusjoner, som man søker å løse. Disse er likevel ikke av en slik art at de undergraver tilliten til EUs banksektor som sådan. Nouy informerte også om arbeidet som pågår med sikte på å redusere misligholdte banklån. Videre orienterte hun om det pågående arbeidet med å gjennomgå nasjonale opsjoner og diskresjoner i kapitaldekningsregelverket med sikte på å gjøre håndhevingen mer ensartet. Samarbeidet med bankunionens felles krisehåndteringsmyndighet er utmerket.

Eurogruppen var enig i Nouys vurderinger, herunder at alle interessenter må delta i arbeidet med å redusere misligholdte lån. Dette er ikke en oppgave for tilsynsmyndighetene alene. Gruppen takket også for det gode arbeidet som gjøres i tilsynsmyndigheten. Det var viktig at alle parter kommuniserte klart for å opprettholde tilliten til banksystemet.

Høring av styreleder i bankunionens felles krisehåndteringsmyndighet, Elke König

Eurogruppen har hittil hatt årlige høring av styrelederen i den felles krisehåndteringsmyndigheten (SRM) én gang per år, men vil heretter gå over til to ganger årlig.

Styreleder König gjennomgikk arbeidet med krisehåndteringsplanlegging, som har kommet godt i gang. Hun orienterte videre for det pågående arbeidet med å gjennomføre MREL (standard for å fastsette minimumskrav til ansvarlig kapital og tellende gjeld). Det felles bankfinansierte krisehåndteringsfondet (SRF) har nådd 10,8 milliarder euro av planlagt anslagsvis 55 mrd. euro innen utgangen av 2023. 14 av de 19 deltakerne i bankunionen har underskrevet avtale om offentlig brofinansiering med SRM mens SRF bygges opp.

Eurogruppen var enig om at ECOFIN dagen etter kunne gi klarsignal for oppstart av det tekniske arbeidet med å utforme en felles bremsekloss (backstop) for krisehåndtering av banker.

Det greske stabiliseringsprogrammet

Hellas fikk i juni 2016 den første delutbetalingen på 7,5 av totalt 10,3 mrd. euro i andre fase av det finansielle støtteprogrammet.¹ Beløpene i andre fase skal medgå til betaling av statsgjeld til offentlige kreditorer og nedbygging av betalingsrestanser til innenlandske leverandører.

From left to right: Mr Pier Carlo PADOA-SCHIOPPA, Italian Minister for Economic Affairs and Finance; Mr Euclid TSAKALOTOS, Greek Minister for Finance; Mr Michel SAPIN, French Minister of Finance and Public Accounts. Copyright: European Union

¹ Hellas fikk i august 2015 avtale med eurolandenes krisefinansieringsmekanisme, ESM, om et tredje stabiliseringsprogram siden 2010. Totalrammen for det nye programmet er 86 mrd. euro. Av dette ble 21,4 mrd. euro utbetalt i løpet av fjoråret. Det umiddelbare kapitalbehovet i bankene var klart lavere enn man hadde lagt til grunn. Eurogruppen godkjente 24. mai 2016 første statusgjennomgang, som banet vei for programmets andre fase.

Eurogruppen ga under møtet i oktober klarsignal til utbetaling av 1,1 milliarder av de siste 2,8 milliarder euro som følge av at Hellas hadde gjennomført 15 spesifiserte reform- og budsjett-tiltak (milepæler). Reformtiltakene omfatter blant annet etablering av privatiserings- og investeringsfondet (Hellenic Corporation of Assets and Participations – HCAP), ytterligere pensjonsreformer, reform av energisektoren og styresettet i bankene, samt etablering av en uavhengig skatteetat. Reformtiltakene vil gi en innsparing tilsvarende 3 pst. av BNP i perioden 2016-18.

Klarsignal til utbetaling av de resterende 1,7 mrd. euro ble utsatt til det forelå oversikt over nedbyggingen av innenlandske restanser for september. September-oversikten viste at den greske regjeringen hadde oppfylt forpliktelsene også når det gjaldt avvikling av innenlandsk leverandørgjeld.

På dette grunnlag ga styret i euroområdet krisefinansieringsmekanisme, ESM, 25. oktober klarsignal til utbetaling av det samlede beløpet på 2,8 milliarder euro. Av dette beløpet skal 1,1 milliarder medgå til betjening av statsgjeld og 1,7 milliarder euro til fortsatt nedbygging av innenlandsk leverandørgjeld. Etter utbetalingene i andre fase har ESM samlet utbetalt 31,7 milliarder euro i Hellas' tredje stabiliseringsprogram siden 2010.

Eurogruppen fikk 7. november en orientering fra de samarbeidende kreditorinstitusjonene (Kommisjonen, IMF, ESM og ECB) og Hellas' finansminister Tsakalotos om utviklingen i arbeidet med programmets andre statusgjennomgang. Samarbeidet mellom institusjonene og greske myndigheter går bra, og det gjøres fremdrift på en rekke områder. Alle parter har uttrykt ønske om å ferdigstille gjennomgangen snarest mulig og senest før Eurogruppens møte 5. desember. Da vil også ESM presentere mulige kortsiktige gjeldslettetiltak. Viktige spørsmål som vil bli drøftet er blant annet budsjettet for 2017 og på mellomlang sikt, ytterligere reformer i arbeidsmarkedet, solidaritetsfond for fattige og privatisering. Visepresident Dombrovskis opplyste at Hellas lå godt an til å klare programmets mål om et rentekorrigert budsjettoverskudd (primæroverskudd) på 0,5 pst. av BNP i år, 1,75 pst. neste år og 3,5 pst. i 2018.

Tysklands finansminister Schäuble og en del andre kolleger uttrykte igjen sin motstand mot gjeldslette. Verken Tyskland, Nederland eller Frankrike ønsker en diskusjon om ytterligere gjeldslette før de nasjonale valgene i 2017.

Kommisjonen orienterte også om den tekniske assistansen den gir Hellas i regi av the Structural Reform Support Services. Samarbeidet med greske myndigheter har vært godt. Mens arbeidet hittil har vært konsentrert om å bistå i lovgivningsarbeidet, vil man fremover bistå i gjennomføringen og overvåkingen av reformarbeidet. Kommisjonen understreket videre betydningen av reform av offentlig administrasjon som sentralt for økonomisk vekst i Hellas.

Kommentarer

Under pressekonferansen orienterte formann Dijsselbloem om at Eurogruppens møte 5. desember skal være avklarende for IMF's styrebehandling av spørsmålet om finansiell deltakelse i Hellas-programmet. Pågående statusgjennomgang vil gi et klarere bilde av reformer og budsjettutvikling fremover. Han understreket samtidig at Eurogruppen ikke ville være mer konkret om gjeldsletter enn det man hadde blitt enig om i mai. IMF's representant hadde på det tidspunkt uttrykt at dette var tilstrekkelig for staben som grunnlag for å gå til styret innen årets utgang. IMF har senere gitt relativt klare signaler om at den greske gjelden må nedskrives betraktelig før deltakelse er aktuelt. Hellas sikter mot å komme til enighet med institusjonene om statusgjennomgangen innen utgangen av november.

Postprogramgjennomganger for Kypros

Kreditorinstitusjonene gjennomførte i september den første post-programgjennomgangen av kypriotisk økonomi siden programmet ble avsluttet i mars 2016.

Reformene som ble gjennomført i programperioden har begynt å bære frukter i form av solid økonomisk vekst og positiv utvikling i finanssektoren. Budsjettkonsolideringen har stått sentralt i arbeidet for å gjenvinne tilliten til økonomien. Institusjonene understreker viktigheten av ikke å skusle bort disse resultatene. Samtidig pekes det på at reformiveren har avtatt merkbart etter avslutningen av stabiliseringsprogrammet. Det er svært viktig at tempoet gjenopptas på viktige områder som offentlig administrasjon og i det nasjonale helsesystemet. Videre understrekes behovet for en mer kraftfull innsats når det gjelder restrukturering av banklån for å redusere det fortsatt store innslaget av misligholdte lån i kypriotiske banker.

Eurogruppen trakk frem at kypriotiske myndigheter må gjennomføre ytterligere tiltak for å løse problemene knyttet til misligholdte lån.

Postprogramgjennomgang av Spania

Eurogruppen fikk også en orientering om institusjonenes postprogramgjennomgang av spansk økonomi i oktober. På grunn av at landet da ble styrt av et forretningsministerium, konsentrerte gjennomgangen seg om finansmarkedsspørsmål. Banksektoren besto stresstesten tidligere i år. Andelen misligholdte lån er kommet under 10 pst., og banksektoren bidrar positivt til den økonomiske veksten gjennom nye lån til husholdninger og SMB-er selv om den private gjelden fortsatt er høy.

From left to right: Mr Klaus REGLING, European Stability Mechanism Managing Director; Mr Luis DE GUINDOS JURADO, Spanish Minister for Economic Affairs and Competitiveness. Copyright: European Union

Institusjonene vurderer at den sterke utviklingen har bidratt til rebalansering av økonomien og stabilisering av finanssektoren. Til tross for sterk vekst i BNP de siste par årene, står landet fortsatt overfor betydelige utfordringer, blant annet knyttet til meget høy arbeidsledighet og høy offentlig og privat gjeld. Reformen for å sikre en balansert langsiktig utvikling er derfor nødvendig, herunder med gjennomføring av arbeidsmarkedsreformer samt tiltak for å øke produktiviteten og vekstpotensialet. Det er også viktig å sikre bankenes motstandskraft på sikt.

Eurogruppen trakk frem behovet for å gjenoppta reformarbeidet når landet igjen har fått en styringsdyktig regjering.

Tematisk diskusjon for å skape vekst og sysselsetting – nasjonale insolvensrammeverk

Kommisjonen og SRMs styreleder Nouy informerte om pågående og planlagt arbeid med å identifisere hovedutfordringene for å skape effektive nasjonale insolvensrammeverk. Hindre som ineffektivitet i rettssystemet utgjør et problem for både banker (treg avvikling av misligholdte lån) og for selskaper. I euroområdet vil bedring av insolvensrammeverkene blant annet bidra til å bedre pengepolitikkenes transmisjonsmekanisme gjennom virkningen på bankenes utlånsvirksomhet.

Eurogruppen uttrykte ønske om at også finansministrene involveres i behandlingen av Kommisjonens planlagte regelverksforslag om insolvens.

Diskusjonen 7. november var oppfølging av en diskusjon av samme emne i april, da man vedtok en rekke prinsipper for øke insolvensrammeverkenes effektivitet. Eurogruppen vil fortsette diskusjonen når datagrunnlaget fra medlemslandene gir grunnlag for å gjennomføre benchmarking. Målet er ikke nødvendigvis å harmonisere insolvensrammeverkene, men å søke å konvergere mot et høyt effektivitets- og transparensnivå.

Joint EFTA-ECOFIN 8. november

Det årlige fellesmøte mellom EFTA-statene og EU-statenes finansministre ble holdt 8. november før det ordinære ECOFIN-møtet. Finansminister Siv Jensen ledet EFTA-delegasjonen og holdt EFTA-statenes fellesinnlegg.

Les mer [her](#).

Ms Siv JENSEN, Norwegian Minister of Finance. Copyright: European Union

ECOFIN 8. november

De viktigste sakene på ECOFIN-dagsordenen var selskapsskatt, EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner, revidert hvitvaskingsdirektiv, PRIIPS-forordningen, bankunionen, statistikk og gjennomføringen av EUs budsjett for 2015. Pressemeldinger fra møtet ligger [her](#).

Etablering av et rettferdig, konkurransedyktig og stabilt skattesystem

Kommisjonen ved skattekommisær Pierre Moscovici presenterte forslaget fra 25. oktober 2016 om fire direktivforslag på skatteområdet for ECOFIN. Forslaget inneholder regler om felles (konsolidert) grunnlag i selskapsskatten (CCTB), mekanismer for å avgjøre dobbelt-beskatningssaker og forslag til beskyttelsesregler ved hybrid mismatch mellom EU-land og tredjeland. [En gjennomgang av Kommisjonens forslag finner du lenger bak i dette nummeret av Økonominytt.](#)

Forslaget om et felles konsolidert grunnlag i selskapsskatten ble første gang fremmet i 2011, men forslaget ble aldri vedtatt i Rådet. Elementer fra 2011-forslaget er nå tatt inn i skatte-omgåelsesdirektivet (ATAD), som ble vedtatt i juli. I sin presentasjon la Kommisær Moscovici vekt på hva som er nytt i forhold til 2011-forslaget. For det første foreslås grunnlaget å være obligatorisk for konsern mv. som har en årlig konsolidert omsetning over 750 mill. euro. Dette er essensielt for at forslaget skal være effektivt mot skattetilpasning, sa Moscovici. Mindre selskaper kan velge å skattlegges etter fellesgrunnlaget, noe som kan gi små og mellomstore selskaper lettere innpass på nye markeder, sa Moscovici. Nytt er også forslaget om svært sjenerøse «super-fradrag» for FoU-kostnader, særlig for små oppstartsselskaper, som kan få fradrag for 2 ganger sine FoU-kostnader. Dette gir kraftig stimulans til FoU-virksomhet, i motsetning til andre virkemidler sa Moscovici (patentbokser). Videre er forslaget om et fradrag for ny egenkapital (AGI) nytt i forhold til 2011-forslaget. AGI vil utjevne den skattemessige skjeve behandlingen av gjelds- og egenkapitalfinansiering. I tillegg vil det gi en belønning til selskaper som bruker egenkapital-markeder, noe som er i tråd med målene for kapital-markedsunionen.

Forslaget om skattemessige hybrider mot tredjeland innebærer en forsterkning av EUs forsvarsverk mot aggressiv skatteplanlegging, sa Moscovici. I presentasjonen av forslaget om mekanismer for å avgjøre skatteavtalesaker la Kommisær Moscovici vekt på at de foreslåtte reglene er mer omfattende, mer rettferdige, mer fleksible og gir skattyter større grad av innsyn i prosessene. Det er om lag 900 åpne uenighetssaker mellom medlemslandene, og sakene dreier seg om mer enn 10,5 mrd. euro i skatt. Næringslivet venter på regler om mer effektiv konfliktløsningsregler, og Kommisjonens forslag er derfor ambisiøst – men oppnåelig, sa Moscovici.

I ECOFIN-møtet ga mange av EUs finansministre støtte til Kommisjonens trinnvise innføring av et felles konsolidert grunnlag i selskapsskatten. Det første trinnet er å komme til enighet om et felles grunnlag for selskapsskatten, mens det andre trinnet inneholder konsolidering av overskudd i ulike medlemsland og regler for hvordan det konsoliderte overskuddet skal fordeles mellom de aktuelle medlemslandene. Kommisjonens opprinnelige forslag fra 2011 om et felles konsolidert selskapsskattegrunnlag stoppet opp i Rådet, angivelig på grunn av stor uenighet mellom landene om fordelingsnøkler. Imidlertid understreket Kommisær Moscovici at den trinnvise innføringen ikke må tolkes som at Kommisjonen har gått bort fra konsoliderings-forslaget.

Flere medlemsland (Irland, Spania, Romania og særlig Danmark) advarte mot et smalt felles grunnlag i selskapsskatten. I forslaget er det særlig superfradrag for FoU-kostnader og fradraget for ny egenkapital som kan snevre inn grunnlaget i selskapsskatten. Danmark har over lang tid arbeidet for å gjøre beskatningen mindre vridende gjennom grunnlagsutvidelser og satsreduksjoner, sa den danske finansministeren Claus Hjort Frederiksen. Danmark kan heller ikke støtte forslaget dersom fordelingsnøkklene fører til et provenytap for oss, fortsatte Frederiksen.

I tillegg uttrykte den danske finansministeren bekymring for videreføring av de danske omgåelsesreglene, som er strengere enn det som følger av skatteomgåelsesdirektivet (ATAD). ATADs regler er utformet som minimumsstandarder og medlemslandene står i utgangspunktet fritt til å innføre strengere regler for å beskytte eget skattegrunnlag. Med et fullstendig harmonisert grunnlag i selskapsskatten, kan ikke Danmark videreføre de strengere nasjonale reglene, sa Frederiksen.

Mr Claus HJORT FREDERIKSEN, Danish Minister for Finance. Copyright: European Union

De fleste medlemslandene var mer positive til de to andre forslagene fremmet i samme pakke. At reglene om hybrid mismatch skulle utvides til å omfatte situasjoner mot tredjeland følger direkte av den politiske enigheten i juni om skatteomgåelsesdirektivet. Forslaget som nå er fremmet av Kommisjonen har også vært gjenstand for omfattende arbeid i rådsarbeidsgrupper. I ECOFIN-møtet fikk forslaget om løsningsmekanismer for dobbeltbeskatningssaker støtte fra mange medlemsland. Den nederlandske finansministeren Jeroen Dijsselbloem uttrykte at det er mulig å oppnå enighet om dette forslaget raskt, og han ba om at det slovakiske formannskapet prioritere denne saken.

Gjennomgående ga EUs finansministre uttrykk for at Kommisjonens forslag måtte vurderes nærmere. Forslagene behandles nå videre i arbeidsgrupper i rådet. Det slovakiske formannskapet tar sikte på at endringen i ATAD om hybrider mot tredjeland vedtas før jul. For de øvrige forslagene vil formannskapet arbeide med sikte på å utarbeide rådskonklusjoner.

EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner

ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om arbeidet med en EU-liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner, eller «EUs svarteliste». I konklusjonene påpeker ECOFIN at det videre arbeid med listen bør koordineres med og bygge på utviklingen i Global Forum og OECD. På grunnlag av Kommisjonens tidligere arbeid ber ECOFIN om at arbeidsgruppen på selskaps-skatteområdet (Code of Conduct-gruppen) innen utgangen av januar 2017 velger ut hvilke skattejurisdiksjoner som skal undersøkes nærmere.

I vedlegg til rådskonklusjonene finnes kriteriene for utvelgelse av skattejurisdiksjoner som skal vurderes nærmere for svartelisting. ECOFIN har valgt å publisere både rådskonklusjonene og vedlegget i Official journal for å øke gjennomsiktigheten i EUs arbeid med en svarteliste. For å anses som en samarbeidende skattejurisdiksjon må skattejurisdiksjonen oppfylle kriterier knyttet til åpenhet på skatteområdet, rettferdig beskatning og tiltak mot uthuling av skattegrunnlag.

Kriteriene om åpenhet på skatteområdet innebærer at skattejurisdiksjonen må oppfylle internasjonale rapporteringsstandarder (som Common Reporting Standard, CRS, og Multilateral Competent Authority Agreement, MCAA), internasjonale standarder for informasjonsutveksling (i første omgang utveksling etter forespørsel og fra 2018 automatisk utveksling) og slutte opp om internasjonale avtaler om assistanse på skatteområdet (Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance, MCMAA) eller tilsvarende. Dersom det etableres internasjonal standard for utveksling av informasjon om reelt eierskap, skal dette tas inn i åpenhetskriteriene.

Kriteriene for rettferdig beskatning innebærer at skattejurisdiksjonen ikke må benytte skattemessige virkemidler som kan anses som skadelig etter atferdskodeksen på selskapsskatteområdet, vedtatt av Rådet i desember 1997. Videre skal ikke skattejurisdiksjonen legge til rette for skatteomgåelse med sikte på å tiltrekke overskudd uten reell økonomisk aktivitet i jurisdiksjonen.

Kravet om en positiv sats i selskapsskatten, som Kommisjonen opprinnelig foreslo som et kriterium under «rettferdig beskatning», er tatt ut. I stedet har ECOFIN overlatt til Rådets arbeidsgruppe for selskapsskatt å gjøre en konkret vurdering av skattejurisdiksjoner med nullsats eller lav sats i selskapsskatten. Grunnlaget for vurderingen skal være om den lave satsen i selskapsskatten er egnet til å legge til rette for skattetilpasning. Dette framkom på pressekonferansen etter ECOFIN-møtet. I følge ECOFIN-formann Kazimir var det prinsipielle grunner til at enkelte medlemsland ikke kunne akseptere at nullsats eller lav sats i selskapsskatten automatisk skulle føre til svartelisting.

Kriteriene om tiltak mot uthuling av skattegrunnlag innebærer i første omgang at skattejurisdiksjonen innen utgangen av 2017 skal ha forpliktet seg til å implementere minstestandardene som følger av OECDs BEPS-prosjekt. Når utfallet av Inclusive Framework-evalueringen foreligger, må OECD anse at skattejurisdiksjonen effektivt har implementert BEPS-minstestandardene.

Den videre prosessen er en utvelgelse av skattejurisdiksjoner som skal undersøkes nærmere. Utvelgelsen skal skje på grunnlag av kriteriene. Det vil så innledes en dialog med de utvalgte skattejurisdiksjonene. Bare skattejurisdiksjoner som ikke samarbeider og som ikke vil forplikte seg til å oppfylle kriteriene innen rimelig tid, vil føres på «svartelisten».

På grunnlag av kriteriene skal Rådets arbeidsgruppe på selskapsskatteområdet utarbeide forslag til hvilke skattejurisdiksjoner som skal undersøkes nærmere. Forslaget skal legges fram for Rådet innen utgangen av 2017. Kommisjonen skal forestå det forberedende arbeidet med videre undersøkelser og rapporterer til Rådets arbeidsgruppe. Rådets arbeidsgruppe skal også vurdere sanksjoner overfor ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner. Innen utgangen av 2017 skal den endelige listen over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner forelegges Rådet. Skattejurisdiksjoner som blir ført på listen skal underrettes om årsaken til dette og om hva som må til for å bli strøket fra listen. Listen over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner skal jevnlig oppdateres av Rådet i tråd med de fastsatte retningslinjene.

Du kan lese mer om Rådkonklusjonene om EUs felles liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner [her](#). Den foregående prosessen rundt er omtalt i tidligere nummer av Økonomytt ([nr. 5/2016](#) og [nr. 2/2016](#)).

From left to right: Ms Magdalena ANDERSSON, Swedish Minister for Finance; Mr Petteri ORPO, Finnish Minister for Finance. Copyright: European Union

Bekjempelse av terrorfinansiering, hvitvasking og skatteunngåelse

Kommisjonen la 5. juli frem forslag om å styrke arbeidet med å bekjempe terrorfinansiering, skatteunngåelse og hvitvasking av penger. Forslaget har form av endringer i fjerde hvitvaskingsdirektiv (4AMLD). I tillegg har ECOFIN satt som mål at medlemslandene skal gjennomføre vedtatt hvitvaskingsregelverk innen utgangen av 2016. Fristen i direktivet er 26. juni 2017.

Pressemeldingen ligger [her](#) og forslaget til endringer i 4. hvitvaskingsdirektiv ligger [her](#).

Hovedelementene i Kommisjonens endringsforslag er som følger:

Bekjempelse av terrorfinansiering:

- Tilbydere av vekslingstjenester mellom virtuelle penger og fysiske penger samt såkalte «wallet providers» (leverandører av «lommebøker» som gir tilgang til virtuelle penger) skal omfattes av 4. hvitvaskingsdirektiv. Dermed må disse følge direktivets krav om å gjennomføre forebyggende tiltak og rapportere mistenkelige transaksjoner.
- Redusere bruken av anonyme forhåndsbetalte instrumenter, herunder forhåndsbetalte, anonyme betalingskort. Dette gjøres ved å redusere grensen for krav til identifikasjon fra 250 til 150 euro samtidig som kravene til kundekontroll utvides. Forhåndsbetalte kort utstedt utenfor EU vil bare kunne brukes i EU når disse oppfyller krav som svarer til 4AMLD.
- EU-landenes finansielle etterretningsenheter skal få utvidete fullmakter. Disse vil få tilgang til et bredere sett med opplysninger samtidig som de skal få tilgang til opplysninger i de sentrale registrene over bank- og betalingskonti og sentrale systemer for data-uttrekk, som skal etableres i medlemslandene. Samtidig foreslår Kommisjonen å styrke reglene om samarbeid mellom landenes finansielle etterretningsenheter.
- Harmonisere EUs holdning overfor risikofylte tredjeland (land med mangelfullt regelverk for bekjempelse av terrorfinansiering og hvitvasking) for å unngå «forum-shopping» mellom land med utgangspunkt i ulike regler på området. Banker skal gjennomføre ekstra kontroll (due diligence) av pengestrømmer fra slike tredjeland.

Strengere transparensregler for å hindre skatteunndragelse og hvitvasking:

- Full offentlig tilgang til registre over reelt eierskap i selskaper og truster engasjert i kommersiell virksomhet (gjennomføres ved endringer i 1. selskapsdirektiv - Direktiv 2009/101/EF) samt i familie- og veldedighets-truster dersom man har legitim interesse. Kommisjonens forslag klargjør også at medlemslandet der trusten er administrert, må sørge for registrering.
- Ovenstående registre skal kobles sammen slik at finansielle etterretningsenheter og andre myndigheter på en enkel og effektiv måte skal kunne identifisere reelt eierskap. Dette vil øke transparenskravene til selskaper og truster.
- Ytterligere opplysninger skal stilles til rådighet for myndighetene. Forslaget innebærer at både gamle og nye konti skal bli behørig kontrollert. Dette skal hindre at konti som kan brukes til ulovlige aktiviteter, unnslipper kontroll. Passive selskaper og truster, f.eks. slike som var fremtredende i Panama Papers, vil også bli gjenstand for økt kontroll og strengere regler.

I ECOFIN-møtet orienterte formann Kazimir om arbeidet i arbeidsgruppen for finansielle tjenester. Han uttrykte bekymring for at Rådet ikke skulle komme frem til en felles posisjon innen årets utgang i tråd med tidsplanen. Han oppfordret finansministrene til å understreke viktigheten av forslaget og at det ble behandlet raskt.

ECOFIN ga sin støtte til rask behandling slik at det kunne foreligge et forhandlingsmandat innen årsskiftet. Det ble fra flere ministre understreket at Kommisjonens forslag inneholder viktige forbedringer for å bekjempe terrorfinansiering, herunder informasjon om reelle eierskap og økt myndighetssamarbeid om utveksling av informasjon. Det var imidlertid uklart om informasjonen om reelle eierskap kunne gjøres allment tilgjengelig. Rådets rettstjeneste vurderte at Kommisjonens utforming av forslaget om allmenn tilgang kunne støte mot

personvernregelverk i enkelte land. Flere understreket fordelene av å ha transparens på området. Storbritannia var bekymret for regelverket om trustar og lignende strukturer.

Kazimir konkluderte med at arbeidet har høy prioritet og at man raskt må finne løsninger på de utestående problemene. ECOFIN vil drøfte saken igjen i desember-møtet.

From left to right: Mr Edward SCICLUNA, Maltese Minister of Finance; Mr Euclid TSAKALOTOS, Greek Minister for Finance; Mr Jeroen DIJSSELBLOEM, Dutch Minister for Finance; Mr Pierre GRAMEGNA, Luxembourg Minister of Finance. Copyright: European Union

Forordningen om nøkkeldokumenter for informasjon om sammensatte investeringsprodukter (PRIIPS-forordningen)

Formålet med PRIIPS -forordningen er å hjelpe investorer til å forstå og sammenlikne sammensatte investeringsprodukter, estimere totale kostnader ved investeringen, samt være oppmerksom på risiko-/avkastningsprofilen. Ifølge forordningen skal alle ikke-profesjonelle investorer gis et tresiders dokument med nøkkelinformasjon i standardformat, såkalt «KID» (Key Information Document) før de signerer kontrakt om kjøp av sammensatte investeringsprodukter, såkalt PRIIPS (Packaged Retail and Insurance-based Investment Products). Forordningen var iht. Råds- og Parlamentsbeslutningen ment å skulle tre i kraft fra 1. januar 2017.

Kommisjonen vedtok i juni i år et utkast til delegert gjennomføringsforordning som gir en nærmere spesifisering av utformingen av KID mv. I september avviste Europaparlamentet Kommisjonens forslag. I Rådet var 19 land imot, men dette var ikke tilstrekkelig til å sikre et kvalifisert flertall mot forslaget. Kommisjonens forslag ble ikke behandlet i Rådet ettersom Parlamentet allerede hadde avvist det. Bakgrunnen for bekymringen i Europaparlamentet og blant de 19 medlemslandene var at gjennomføring fra 1.1.2017 ville gitt de finansielle aktørene for liten tid til å tilpasse seg regelverket.

I ECOFIN-møtet orienterte Kommisjonen om at den dagen etter ville fremme forslag om å utsette fristen for gjennomføringen av PRIIPS-forordningen med ett år – til 1. januar 2018. Innholdet ville ikke bli foreslått endret. Kommisjonen ville i samråd med EUs finanstilsyn søke å få en ny delegert forordning på plass så snart som mulig.

Oppdatering

Kommisjonen fremmet 9. november forslag om ett års utsettelse med gjennomføringen av PRIIPS -forordningen. Se lenken http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3632_en.htm. Forslaget begrunnes med at forlengelse vil sikre en smidig gjennomføring for europeiske forbrukere og for å sikre rettslig sikkerhet for tilbydere av slike tjenester.

Gjennomføring av bankunionen

Dette har vært et fast punkt på ECOFINs dagsorden det siste året. Bankunionen omfatter per i dag kun euroland. Øvrige EU-land er invitert til å delta. Et tilstrekkelig antall deltakere i bankunionen hadde per 30. november 2015 ratifisert den mellomstatlige avtalen (IGA) om det felles krisehåndteringsfondet (SRF) slik at bankunionens andre fase med krisehåndteringsmyndigheten (SRM) ble etablert fra 1.1.2016. Fra samme tidspunkt erstattet SRF deltakerlandenes nasjonale krisehåndteringsfond iht. krisehåndteringsdirektivet for banker (BRRD).

Status per 3. november 2016 for gjennomføringen av tiltak knyttet til krisehåndtering i bankunionen:

- Ratifikasjon av IGA med frist 30.11.2015: 19 av de 19 deltakerne (eurolandene) i bankunionen har deponert ratifikasjonsinstrumentene. I tillegg har Ungarn ratifisert.
- Overføringene av avsetningene på 4,3 milliarder euro til SRF i 2015, samlet inn fra nasjonale banker iht. krisehåndteringsdirektivet (BRRD), er fullført og i tråd med IGA.
- 14 av de 19 deltakerlandene i bankunionen har underskrevet avtale med SRM om lånefasilitet for brofinansieringen (individuelle kredittlinjer fra hvert enkelt deltakerland til vedkommende lands andel i fondet) av SRF i oppbyggingsperioden 2015-24. (Kredittlinjene reduseres i takt med oppbyggingen av fondet.)

Status per 3. november for gjennomføringen av felles regelverk for å styrke banksektoren (single rulebook) i samtlige EU-land (og med EØS-relevans):

- BRRD med frist 31.12.2014: 27 av 28 medlemsland har implementert fullt ut. Kun Belgia gjenstår.
- Innskuddsgarantidirektivet (som skal sikre alle innskudd på inntil 100 000 euro) med frist 3.7.2015: 27 av 28 land har implementert fullt ut. Kun Belgia gjenstår.

ECOFIN fikk en oppdatering av Kommisjonen. I Belgia gjenstår nå kun offentliggjøringen av de vedtatte regelverkene. Alt vil være på plass til ECOFINs møte 6. desember. ECOFIN ga på dette grunnlag klarsignal til at teknisk arbeid med en bremsekloss (backstop) for det felles krisehåndteringsfondet kunne starte på komitenivå.

Kommentar:

ECOFIN ble i juni enig om et veikart for det videre arbeidet med bankunionens felles sikringsfond (EDIS) og andre tiltak for risikodeling samtidig som risikoen skal reduseres. Veikartet inneholder følgende fire elementer: 1) tiltak for å redusere risiko, 2) bremsekloss for det felles krisehåndteringsfondet (SRF), 3) behandlingen av statsobligasjoner i bankenes balanser og 4) EDIS. Arbeidet med en bremsekloss for SRF skulle kunne påbegynnes når samtlige land har vedtatt BRRD i nasjonal lov og underskrevet avtale om lånefasilitet for brofinansieringen.

Statistikk

ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om EU-statistikk. Konklusjonene gjør rede for fremskritt i gjennomføringen av tidligere fastsatte målsetninger for det europeiske statistiske system og vedtar prioriteringene for det videre arbeidet med EU-statistikk.

Eurostat og Den europeiske sentralbanken (ECB) har nylig skrevet under en MoU om hvordan de skal samarbeide for å forberede statistikkens kvalitet og sikre at den er sammenlignbar.

Rådet er enig i Kommisjonens pågående initiativer for kvalitetsvurdering av makroøkonomisk statistikk, herunder når det gjelder nasjonalregnskap og betalingsbalanse. Videre verdsettes raskere offentliggjøring av flash-estimer for euroområdet – estimatet for kvartalsvis BNP foreligger nå 30 dager etter kvartalets utløp, mens inflasjonsestimatet foreligger ved utløpet av den aktuelle måneden eller like etterpå.

Rådet oppfordrer Kommisjonen til å forbedre styringen av prosessene og reglene for landenes innberetninger av statistikk til prosedyren for uforholdsmessig store underskudd, herunder å gi nasjonale statistikkprodusenter tilstrekkelige og veldefinerte frister. Kommisjonen inviteres til å rapportere til Den økonomiske og finansielle komiteen (EFC) om fremdriften i dette arbeidet i første halvår 2017.

I tillegg inneholder rådskonklusjonene føringer for det videre arbeidet med statistikk i forbindelse med prosedyren for makroøkonomiske ubalanser (Eurostat skal i samråd med ECB utarbeide en statistisk pakke til Rådet høsten 2017) og strukturstatistikk, statistikk om sosiale forhold, globalisering, investering i og vedlikehold av statistisk infrastruktur og gjennomføringen av atferdskoden for europeisk statistikk.

Rådskonklusjonene ligger [her](#).

Revisjonsrettens rapport om gjennomføringen av EUs budsjett for 2015

Revisjonsretten har (for niende året på rad) gitt en positiv erklæring mht. regnskapenes korrekthet. Videre er det gitt en positiv erklæring for transaksjonenes lovlighet og formelle korrekthet for inntektene og utgiftsområdet administrasjon. Disse områder vurderes å være uten vesentlige feil, dvs. med en feilprosent på under 2 pst. av transaksjonene. På den annen side gir Revisjonsretten negativ erklæring om betalingenes lovlighet og formelle korrekthet for de øvrige fire store utgiftskategoriene («konkurransesevne for vekst og sysselsetting», «samhørighetspolitikk», «naturressurser» (landbruk mv.) og «et globalt Europa»). Innen disse områdene overstiger forekomstene av feil til dels klart standarden på 2 pst. Feilanslagene er basert på stikkprøvekontroll.

Samlet feil i betalingene anslås til 3,8 pst. – ned fra 4,4 pst. i 2014. Sammenlignet med 2014 har feilprosenten steget for «et globalt Europa» og administrasjon, mens de øvrige utgiftskategoriene har registrert en forbedring. De høyeste feilprosentene er imidlertid fortsatt innenfor «samhørighetspolitikk» og «konkurransesevne for vekst og sysselsetting» med hhv. 5,2 og 4,4.

Videre konkluderer Revisjonsretten med at det er like stor feilprosent i utgifter som forvaltes direkte av Kommisjonen og utgifter hvor forvaltningen er delt mellom Kommisjonen og nasjonalstaten. Et annet trekk er at det for alle utgiftskategorier begås flere feil i godtgjøringsordninger (som f.eks. forskningsprogrammer og strukturfondsprosjekter) enn i rettighetsordninger (som arealstøtteordningen i landbruket).

Revisjonsretten konstaterer at dersom Kommisjonen og medlemslandene hadde benyttet all tilgjengelig informasjon til å korrigere feil, kunne feilprosenten vært betydelig lavere.

ECOFIN fikk en orientering av Revisjonsrettens formann.

ECOFIN hadde en kort foreløpig diskusjon. Det ble oppfordret til at alle involverte må arbeide for å forbedre og ta tak i svakhetene som revisjonsrapporten har avdekket for å gjøre systemet for budsjettkontroll så effektivt som mulig. Det ble samtidig pekt på at feilmarginen representerer et anslag på utbetalinger som ikke skulle ha funnet sted på grunn av at de ikke fullt ut er i tråd med EUs regelverk. Den representerer ikke et anslag på svindel, ineffektivitet eller sløsing.

ECOFIN tok Revisjonsrettens rapport til etterretning i denne omgang. Ministrene vil som vanlig vedta en rådsanbefaling om sin vurdering av rapporten til Parlamentet under ECOFIN-møtet i februar.

Eurolandenes innsending av budsjettplaner

ECOFIN vedtok uten diskusjon å ta inn i atferdskoden for gjennomføringen av EUs finanspolitiske styring at innsendingen av eurolandenes budsjettplaner for kommende år skal skje i perioden 1.-15. oktober. Dette gjelder også for land som har forretningsministerium, som i det minste skal sende inn en budsjettplan basert på uendret finanspolitikk.

Den tidligere regelen, som kun anga fristen 15. oktober som frist, innebar at enkelte land sendte inn budsjettplanene langt tidligere med den følge at forutsetningene og budsjettplanene ikke var oppdaterte.

From left to right: Mr Valdis DOMBROVSKIS, Vice President of the European Commission; Mr Peter KAZIMIR, Slovak Minister for Finance. Copyright: European Union

Finanspolitisk holdbarhet – utgifter til helse og langtidspleie i EU-landene

ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om helsesystemer og finanspolitisk bærekraft basert på drøftingen i ECOFIN 11. oktober og en rapport om emnet fra Kommisjonen og Komiteen for økonomisk politikk (EPC). Rapporten er en oppdatering av 2010-rapporten og reflekterer helsereformer siden da.

De samlede offentlige utgiftene til helse og langtidspleie legger beslag på en betydelig og økende del av landenes ressurser. Mesteparten av utgiftene dekkes over offentlige budsjetter. I 2015 svarte utgiftene til disse formålene til 8,5 pst. av BNP som gjennomsnitt for EU – opp fra 5,8 pst. i 1990. Utgiftsandelen varierer betydelig mellom land. EU-snippet ventes å øke til 12,6 pst. av BNP i 2060 som følge av eldrebølgen.

Rapporten presenterer analyser av kostnadseffektiviteten innen helse og langtidspleie i det enkelte land. Den søker også å identifisere faktorer som er bestemmende for utgiftene innen disse områdene samt forskjeller mellom landene. Rapporten konkluderer med at det generelt synes å være mulig å levere bedre resultater med samme ressursinnsats i samtlige EU-land. Rapporten inneholder en rekke generelle anbefalinger og konkrete anbefalinger til det enkelte land.

Rådskonklusjonen ligger [her](#) og grunnlagsrapporten [her](#).

Andre skattesaker på ECOFIN

Uten diskusjon ble ECOFIN enige om *endringer i direktivet om administrativt samarbeid på skatteområdet (DAC5)*. DAC5 tar sikte på å utnytte samspillseffekter mellom antihvitvaskingsregler og regler på skatteområdet. Konkret innebærer endringene at nasjonale skattemyndighetene skal gis tilgang til informasjon som innberettes til andre nasjonale myndigheter etter antihvitvaskingsdirektivet. Når skattemyndighetene får tilgang til informasjon om reelt eierskap, blir de bedre i stand til å oppfylle sine overvåkingsplikter. På denne måten vil DAC5 bidra til å forhindre skatteunndragelse og -svindel, fremgår det av [Rådets pressemeldingen](#). Direktivet som skal gjelde fra 1. januar 2018, vil endelig vedtas av Rådet etter at Europaparlamentet har uttalt seg. Endringene i direktivet om administrativt samarbeid (DAC5) er tidligere omtalt i Økonominytt [nr. 6/2016](#) og [nr. 9/2016](#).

ECOFIN noterte seg status i *forhandlingene mellom EU og Norge om administrativt samarbeid om merverdiavgift*. Forhandlingene er inne i sin slutfase, og det slovakiske formannskapet ønsker å konkludere avtalen før jul. Avtalen vil være viktig for samarbeid om å avdekke og stoppe svindel med merverdiavgift.

ENIGHET OM EUS BUDSJETT FOR 2017

Europaparlamentet og Rådet ble 17. november 2016 enige om EUs budsjett for 2017. Enigheten kom etter intense forhandlinger mellom de to institusjonenes forliksutsendinger. Budsjettforliket ventes å bli formelt vedtatt av Rådet 29. november og Europaparlamentet 1. desember.

Status før forhandlingene

Kommisjonen fremmet sitt forslag til 2017-budsjett 30. juni. Rådet avga innstilling 12. september og Parlamentet 26. oktober. Før forhandlingene startet var avstanden mellom Rådet og Parlamentet på 6 mrd. euro i tilsagnsfullmakter (commitment appropriations) og 4,2 milliarder euro i betalingsforpliktelser (payment appropriations). Rådets posisjon var i overkant av 1 milliard euro over Kommisjonens forslag. Parlamentets innstilling til budsjetttrammer lå godt over taket i langtidsbudsjettet. Jevnt over ønsket Parlamentet å bevilge mer under alle hovedkategorier, men avstanden var størst for «Smart og inkluderende vekst» og fleksibilitetsinstrumentene.

Kommisjonens oppdaterte budsjettforslag fra 17. oktober har innarbeidd Kommisjonens forslag til midtveisrevisjonen av EUs langtidsbudsjett (MFF 2014-20). Dette omfatter blant annet bevilgningsøkning til en rekke aktiviteter under «Konkurransesevne, vekst og sysselsetting» og økte bevilgninger til «Globalt Europa».

EUs budsjett 2016. Status før forhandlingene 13. november. Mill. euro	Tilsagns- fullmakter	Betalings- forpliktelser
Kommisjonens forslag, juni 2016	157 657	134 899
Rådets innstilling, september 2016	156 377	133 790
Parlamentets innstilling, oktober 2016	162 416	138 029
Kommisjonens oppdaterte forslag, oktober 2016	158 915	135 422

Enigheten om 2017-budsjettet

Etter møtet i Forliksutvalget (Conciliation Committee) 16.-17. november,² ble budsjett-rammen for tilsagnsfullmakter fastsatt til 157,8 mrd. euro, mens budsjett-rammen for betalingsforpliktelser ble fastsatt til 134,5 mrd. euro. (Prosentvis nominell økning fra revidert 2016-budsjett i parentes.)

² 17. november var siste frist for å oppnå enighet om budsjettet for 2017. Hvis forliksutvalget ikke hadde kommet til enighet, måtte Kommisjonen ha fremmet nytt budsjettforslag. Dersom institusjonene ikke blir enig før budsjettårets begynnelse, skal det månedlige forbruket maksimalt utgjøre 1/12 av det laveste av siste års budsjett og Kommisjonens forslag inntil nytt budsjett vedtas.

Utfallet av forhandlingene ligger relativt nært Kommisjonens forslag. Budsjettet for 2017 innebærer økte tilsagnsfullmakter på 1,7 pst. sammenlignet med et revidert budsjettanslag for 2016, mens betalingsforpliktelsene er redusert med 1,6 pst. Budsjettvinneren er «Konkurransesevne, vekst og sysselsetting» med en økning på 12 pst. fra 2016-budsjettet, mens «Bærekraftig vekst» fremstår som taperen. Innenfor rammen av sistnevnte får likevel den felles landbrukspolitikken (som utgjør mesteparten av dette budsjettkapitlet) en viss nominell økning.

EUs budsjett for 2016. Mill. euro	Tilsagnsfullmakter	Betalingsforpliktelser
1 Smart og inkluderende vekst	74 898 (+7,2)	56 522 (-4,7)
- 1a Konkurransesevne, vekst og sysselsetting	21 312 (+12,1)	19 321 (+11)
- 1b Økonomisk, sosial og territorial utjevning	53 587 (+5,4)	37 201 (-11,2)
2 Bærekraftig vekst	58 584 (-6,2)	54 914 (-0,1)
3 Sikkerhet og statsborgerskap	4 284 (-0,2)	3 787 (+25,3)
4 Globalt Europa	10 187 (-10,9)	9 483 (-6,6)
5 Administrasjon	9 395 (+5,0)	9 395 (+5,0)
Fleksibilitetsinstrumenter	534 (-4,0)	390 (+55,7)
Sum	157 883 (+1,7)	134 490 (-1,6)

Kilde: Kommisjonen

I pressemeldingene fra Rådet og Europaparlamentet fremheves økningen i en rekke initiativer for å øke den økonomiske veksten og skape nye jobber innenfor «Konkurransesevne, vekst og sysselsetting», herunder Erasmus med 19 pst., og EFSI (garantifondet for Juncker-kommisjonens investeringsplan) med 25 pst. Budsjettet inkluderer også 500 millioner euro til det særskilte initiativet for sysselsetting av ungdom.

Forliket innebærer videre tilsagnsfullmakter på nær 6 milliarder euro til å håndtere migrasjonskrisen og forsterke indre sikkerhet. Dette er 11,3 pst. mer enn i 2016. Halvparten av beløpet skal finansiere tiltak internt i EU, mens den andre halvparten skal finansiere tiltak utenfor EU for å håndtere de grunnleggende årsakene til migrasjon. Innsatsen internt i EU vil omfatte bistand til medlemsland med gjenbosetting av flyktninger, etablering av mottakssentre, støtte til integrasjonstiltak og retur av migranter som ikke har rett til å bli. Videre vil budsjettet medgå til å beskytte grensene, kriminalitetsforebygging, antiterror-tiltak og beskyttelse av kritisk infrastruktur. Tiltakene utenfor Europa vil omfatte tiltak i naboland i sør og øst samt Afrika i form av partnerskapsprogram og en ekstern investeringsplan (Det europeiske fondet for bærekraftig utvikling).

Som et ledd i arbeidet med speile medlemslandenes budsjettkonsolidering vedtok Rådet og Europaparlamentet i 2013 at EU-institusjonene skulle redusere antallet ansatte med 5 pst. innen 2017. Kommisjonen og Rådet ligger an til å nå målet, mens Europaparlamentet i sin posisjon 26. oktober la opp til å begrense reduksjonen for egen institusjon til 2,3 pst. I forliket fremgår det at Rådet og Parlamentet «minner» EU-institusjonene om å redusere antallet ansatte med 5 pst. innen 2017.

EUROPAKOMMISSJONENS HØSTPROGNOSE 2016

Europakommisjonen la 9. november frem nye anslag for den økonomiske utviklingen i EU for 2016-18. Hovedbildet er noe svakere utsikter fra 2017 enn anslått i vårprognosen fra mai som en følge av nei til fortsatt EU-medlemskap i den britiske folkeavstemningen 23. juni.

Det moderate oppsvinget i euroområdet ventes å fortsette med 1,7 pst. i år, fulgt av 1,5 pst. neste år og 1,7 pst. i 2018. 2017-anslaget er ned ¼ prosentpoeng for euroområdet og nær halvert for Storbritannia – til 1 pst. BNP-veksten i EU samlet anslås å ligge en tidels prosentenhet høyere i alle årene til tross for nedjusteringen av Storbritannia. Kommisjonens anslag for euroområdet i 2016 og 2017 er identisk med IMF's anslag fra oktober.

Privat konsum er fortsatt ventet å være den viktigste vekstkomponenten, understøttet av sysselsettingsvekst og fortsatt reallønnsvekst. Samtidig gir den meget ekspansive pengepolitikken fortsatt lave lånekostnader. Finanspolitikken vil være tilnærmet nøytral i perioden. Investeringene vil også gi et solid vekstbidrag, mens utenrikshandelen trekker ned. Den tidligere drahjelpen fra lave oljepriser og svak euro har avtatt som følge av at disse har styrket seg noe igjen.

Oljeprisforutsetningen (Brent) er 45,2 USD/fat i 2016, 54,7 i 2017 og 56,8 i 2018.

Usikkerheten i anslagene har økt og er i hovedsak på nedsiden - i første rekke som følge av brexit og eksterne forhold knyttet til risiko for svakere utvikling i Kina og forverring av geopolitiske konflikter.

Arbeidsledigheten ventes å avta gradvis til under tosfifret prosenttall i euroområdet fra neste år. For EU samlet kommer ledigheten under 8 pst. i 2018. Det er betydelige forskjeller mellom land.

Som følge av lave oljepriser falt inflasjonen (KPI) til null i 2015. I de siste par månedene har den tatt seg opp igjen. Økningen ventes å fortsette i takt med økt oljepris, innenlandsk etterspørsel og reallønnsvekst. KPI i euroområdet ventes å ligge på gjennomsnittlig 1,4 pst. i 2017 og 2018.

Det offentlige budsjettunderskuddet i euroområdet ventes å avta ytterligere fra 2,1 pst. av BNP i 2015 til 1,8 pst. i år og 1,5 pst. i 2017 og 2018. Det aktivitetskorrigerede underskuddet er uendret i anslagsperioden. Den offentlige gjelden som andel av BNP, som nådde toppen i 2014 med 94,4 pst., anslås å avta gradvis til 89,4 pst. i 2018.

Ved fremleggelsen av prognosene trakk visepresident Dombrovskis frem at i lys av den økte globale usikkerheten, er det ekstra viktig å føre en forsvarlig økonomisk politikk. Samtidig må man håndtere ulikhetene i samfunnet slik at ingen føler seg akterutseilt.

Kommisjonens høstprognose ligger [her](#).

Euroområdet. Anslag over økonomiske hovedstørrelser (november 2016). Prosentvis endring pr. år

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP-vekst	-0,9	-0,3	1,2	2,0	1,7	1,5	1,7
Arbeidsledighet (pst. av arbeidsstyrken)	11,4	12,0	11,6	10,9	10,1	9,7	9,2
Inflasjon (harmonisert KPI)	2,5	1,3	0,4	0,0	0,3	1,4	1,4
Offentlig budsjettbalanse (pst. av BNP)	-3,7	-3,0	-2,6	-2,1	-1,8	-1,5	1,5
<u>Memo:</u> BNP-vekst EU28	-0,5	0,2	1,6	2,2	1,8	1,6	1,8
<u>Memo:</u> Global BNP-vekst	3,3	3,2	3,3	3,1	3,0	3,4	3,5

Kilde: Europakommisjonen

Nærmere om anslagene

Den **økonomiske veksten** i euroområdet i 2015 var med 2,0 pst. den høyeste siden 2010. Veksten ventes å avta til 1¾ pst. i prognoseperioden 2016-18. Samlet bruttonasjonalprodukt har nå passert førkrisenivået fra 1. kvartal 2008. Oppgangen etter tilbakeslagene i 2008-09 og 2012-13 har vært historisk svake.

Europeisk økonomi har de siste par årene hatt drahjelp fra et kraftig fall i oljeprisen, svekket euro, meget ekspansiv pengepolitikk og svakt ekspansiv finanspolitikk. Disse positive faktorene har blitt motvirket av høy offentlig og privat gjeld, svakere vekst utenfor EU og svakere global handel. Den globale BNP-veksten utenom EU har falt gradvis fra 4,2 pst. i 2012 til anslått 3,2 pst. i 2016. Fremover ventes veksten både i verdensøkonomien og verdenshandelen å ta seg noe opp igjen.

Pengepolitikken ventes også i årene fremover å være meget ekspansiv, mens finanspolitikken er om lag nøytral. Den lave inflasjonen i år innebærer en fortsatt styrking av husholdningenes kjøpekraft. Sysselsettingsveksten fremover vil avta noe, men vil fortsatt bidra positivt. Det samme gjelder reallønnsveksten, som avtar noe fremover ettersom inflasjonen øker noe raskere enn den nominelle lønnsveksten. Eurosvekkelsen og oljeprisfallet er nå delvis reversert.

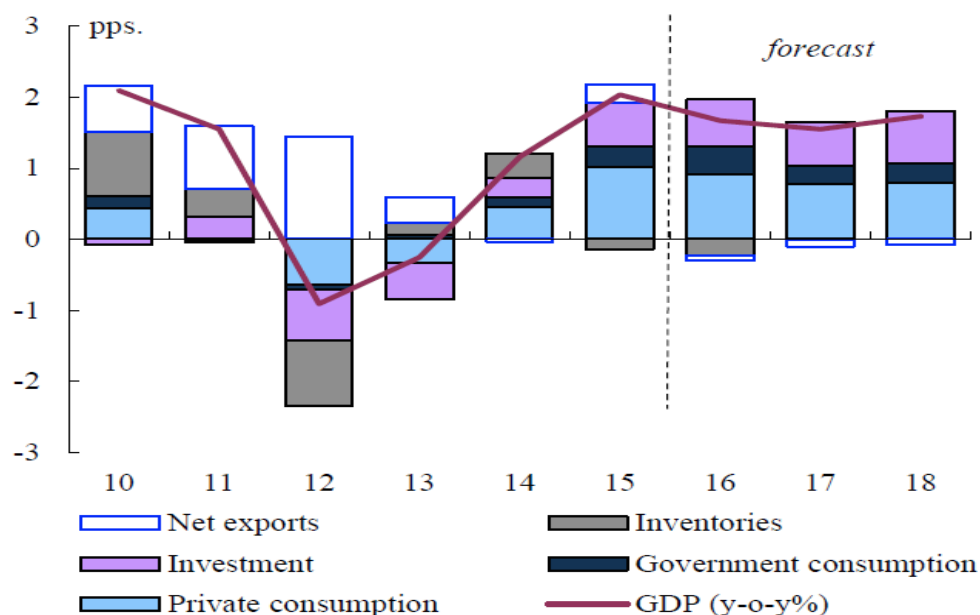
Det britiske folkets nei til fortsatt EU-medlemskap i juni har så langt hatt liten virkning på den økonomiske utviklingen. Kommisjonen venter at konsekvensene vil bli klart større fra 2017. BNP-anslaget for Storbritannia er tilnærmet halvert fra 1,9 til 1,0 pst. neste år sammenlignet med vårprognosen i mai. Tilsvarende er BNP-veksten i euroområdet nedjustert med ¼ pst. til 1,5 pst. I 2018 er veksten anslått å ta seg opp til 1,7 pst. i euroområdet og 1,2 pst. i Storbritannia.

Privat konsum vil fortsatt være motoren i oppgangen selv om den årlige veksten i forbruket er lavere enn BNP-veksten. Investeringene, som har utviklet seg svakt siden finanskrisen i 2008/09, tok seg markert opp i 2015. Den årlige vekstraten ligger over 3 pst. i hele anslagsperioden. Lav rente og mindre stram utlånspolitikk i bankene kombinert med høy kapasitetsutnyttelse bidrar til investeringsoppgangen i europeisk næringsliv. Juncker-kommisjonens investeringsplan ventes også å bidra til økte offentlige og private investeringer.

Den moderate veksten i privat forbruk fremover ventes å stå i veien for en enda sterkere økning i investeringene.

Nedenstående figur viser utviklingen i de ulike vekstkomponentene i euroområdet.

Graph I.22: Real GDP growth and its components, euro area

Kilde: Europakommisjonen

Som det fremgår av figuren, bidrar privat konsum tett fulgt av investeringer til det aller meste av BNP-veksten i euroområdet. Offentlig konsum bidrar også positivt i hele perioden, mens utenrikshandelen trekker ned i alle tre årene. I år trekker også lagerendringer ned.

Sammenlignet med vårprognosen er BNP-veksten i 2016 oppjustert i Tyskland, Spania og Storbritannia, mens den er nedjustert i Italia og Polen og uendret i øvrige store land. I 2017 er samtlige store land og mesteparten av EU-landene for øvrig nedjustert. Anslaget for Storbritannia er, som nevnt, tilnærmet halvert.

Utviklingen i de største eurolandene er ulik. Tyskland ventes å vokse over gjennomsnittet for euroområdet i år og på linje med dette i 2017 og 2018. Frankrike ventes å ligge under i år og tangere de to neste årene, mens Italia – sammen med Finland – vil ha EUs svakeste vekst i anslagsperioden. De tidligere kriselandene Spania og Irland ventes – sammen med en rekke mindre land – å ha vekstrater på godt over gjennomsnittet i alle tre årene. Romania ventes å vokse sterkest med over 5 pst. i år, avtakende til 4 pst. i 2017 og 3½ pst. i 2018. Hellas anslås som eneste EU-land å ha fall i BNP i 2016, men antas å få solid vekst de to neste årene.

En oversikt over landvise anslag over økonomiske hovedstørrelser er gjengitt bakerst.

BNP-veksten i EU28 har de siste årene gjennomgående vært ¼-½ prosentpoeng høyere enn i euroområdet. I hovedsak er det dermed euroområdet som har slitt med å skape vekst etter finanskrisen i 2008-09. Forskjellen i veksttakt mellom euroområdet og «rest-EU» ventes å avta i anslagsperioden – i første rekke som følge av en markert nedjustering av britisk vekst fra 2017.

EUs økonomi står overfor betydelig **risiko**, i hovedsak på nedsiden. Risikoen har tiltatt i de siste månedene i hovedsak som følge av nei til EU i den britiske folkeavstemningen. Negativ risiko kan utløses underveis i forhandlingene som en følge av endringer i forventningene til en

fremtidig avtale mellom EU og Storbritannia. Usikkerheten vil forsterkes dersom forhandlingene trekker ut i tid. Britenes nei til EU kan også ses på som en indikator på generell økt politisk risiko som følge av motstand mot globalisering og frihandelsavtaler, og dermed utsiktene for verdenshandelen.

Ekstern risiko knyttet til faren for en ukontrollert utvikling i Kina og geopolitiske konflikter har også økt. Utviklingen kan også bli svakere enn ventet i land som USA. Internt i EU er det også knyttet risiko til om banksektoren kan finansiere økte investeringer i lys av den svake lønnsomheten og store innslag av misligholdte lån i flere land.

Arbeidsmarkedet er i bedring. **Sysselsettingsveksten** har økt uavbrutt de tre siste årene. I firekvartalersperioden til midten av 2016 hadde sysselsettingen den sterkeste veksten siden før finanskrisen. I både euroområdet og EU samlet ventes veksten i sysselsettingen å være 1,4 pst. i år før den avtar til 1,0 pst. de to neste årene i euroområdet og i underkant av dette i EU samlet. Sysselsettingsveksten ventes å være særlig sterk i Luxembourg og Malta, som sammen med de tidligere og nåværende kriselandene Spania, Irland og Hellas, alle ligger over 2 pst. i gjennomsnitt per år i perioden 2016-18. I treårsperioden 2016-18 ventes antallet sysselsatte å øke med 7 millioner personer, hvorav 5 millioner i euroområdet.

Arbeidsmarkedsreformer og aktive tiltak for å støtte jobbskaping har bidratt til høyere sysselsettingsintensitet i den økonomiske veksten. Den nåværende oppgangen karakteriseres derfor som «jobb-rik»

Sysselsettingsraten – sysselsatte som andel av befolkningen i arbeidsdyktig alder – er gradvis økende og ventes å nå 61,0 pst. i euroområdet og 61,2 pst. i EU28 i 2018. Utviklingen er noe sterkere enn tidligere lagt til grunn.

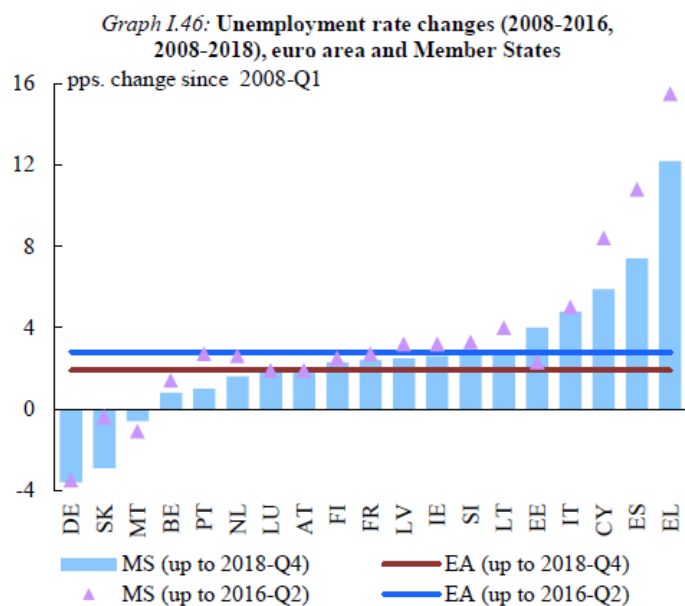
Antallet arbeidstimer per person, som har ligget omtrent flatt de siste årene, er fortsatt om lag 4 pst. lavere enn førkrisenivået i euroområdet. Andelen deltidsarbeidende har økt fra 18,6 til 21,6 pst.

Arbeidsledigheten i euroområdet ventes å falle gradvis fra en topp i 2013 på 12 pst. via 10,1 pst. i år til 9,2 pst. i 2018. Anslagene for 2016 og 2017 er nedjustert med 0,2 prosentpoeng siden vårprognosen. Til tross for dette ventes reduksjonstakten å avta noe sammenlignet med de senere årene. I EU samlet ventes ledigheten å falle gradvis fra 8,6 pst. i år til 7,9 pst. i 2018. For begge aggregatene ventes arbeidsledigheten i 2018 å nå sitt laveste nivå siden 2008.

Den faktiske arbeidsledigheten er antatt å falle raskere enn den strukturelle slik at ledighetsgapet vil avta utover i perioden. Samtidig ventes produktivitsveksten å ta seg gradvis opp fra et svært lavt nivå i 2016, men vil fortsatt ligge klart under nivået i tiårsperioden forut for finanskrisen.

I Tsjekkia, Ungarn og Tyskland ventes en arbeidsledighet på om lag 4 pst. i 2018, mens en rekke land anslås å ligge på mellom 5 og 7 pst. I den andre enden av skalaen ligger Hellas og Spania med hhv. 20 og 16½ pst. i 2018 til tross for markert nedgang de senere årene og i anslagsperioden (Spania hadde 26 pst. i 2013).

Nedenstående figur viser endringer i arbeidsledigheten i perioden 2008-18 i euroområdet.

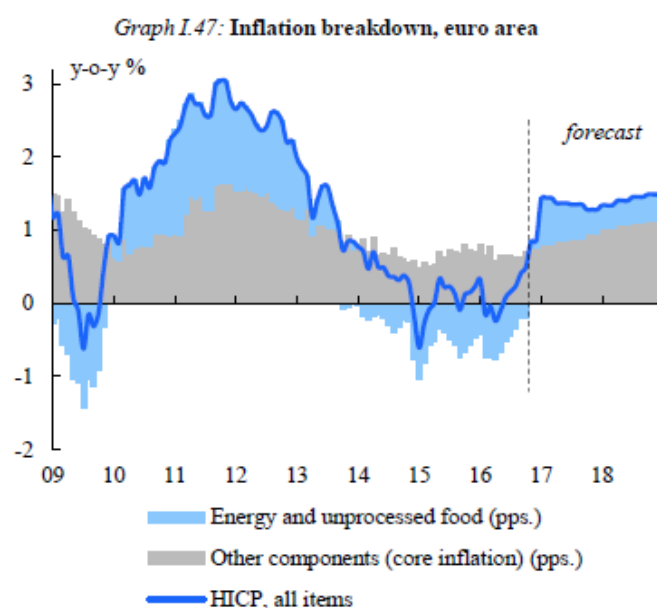

Kilde: Europakommisjonen

Figuren viser at kriselandene Hellas, Spania og Kypros, som fikk klart sterkest økning i arbeidsledigheten i kjølvannet av finanskrisen, ventes å ha den klart sterkeste utviklingen i tiden fremover.

Prisstigningen (KPI) i euroområdet ventes å ta seg gradvis opp fra null i første halvår i år via 0,3 pst. i 3. kvartal og 0,8 pst. i 4. kvartal for deretter å stabilisere seg på 1,4 pst. ECBs inflasjonsmål er nært, men under 2 pst. Den lave inflasjonen de to siste årene skyldes særlig lave energipriser, som periodevis har trukket KPI under null. Kjerneinflasjonen har også vært lav. Både energiprisene og kjerneinflasjonen ventes å ta seg opp som følge av høyere oljepriser, økt nominell lønnsvekst og avtakende ledig produksjonskapasitet i økonomien.

Nedenstående figur viser utviklingen i inflasjonskomponentene.

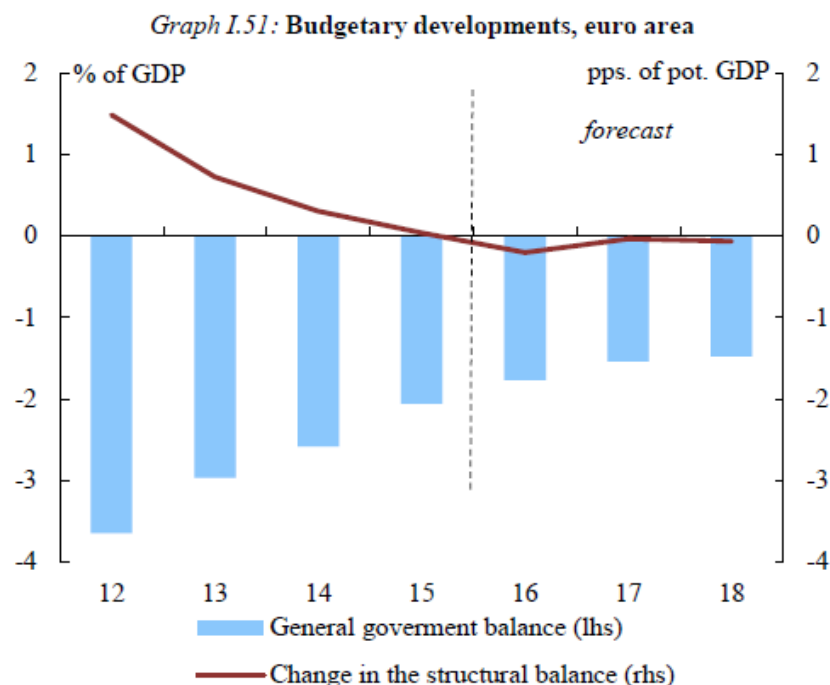

Kilde: Europakommisjonen

Det offentlige budsjettunderskuddet i euroområdet er betydelig redusert fra toppen i 2009 med 6,3 pst. av BNP til 2,1 pst. i 2015, da finanspolitikken ble lagt om fra kontraktiv til nøytral. Kommissjonen legger til grunn at underskuddet avtar ytterligere til 1,8 pst. av BNP i år og 1,5 pst. i 2017 og 2018. Reduksjonen reflekterer lavere trygdeutbetalinger som følge av fallende arbeidsledighet, lønnsmoderasjon i offentlig sektor og lavere renter på offentlig gjeld. Underskuddet i EU samlet ventes å avta noe sterkere - fra 2,4 pst. av BNP i 2015 til 1,6 pst. i 2018. Dette skyldes i første rekke fortsatt antatt markert budsjettkonsolidering i Storbritannia.

Det strukturelle budsjettunderskuddet i euroområdet ventes å øke fra 1,0 pst. av BNP i 2015 til 1,2 pst. av BNP i 2016 for deretter ligge omtrent flatt. Dette reflekterer at inneværende års svakt ekspansive finanspolitikk etterfølges av nær nøytral politikk de neste to årene (2018 basert på forutsetningen om uendret politikk).

Utviklingen i budsjettunderskuddet og endringer i den strukturelle budsjettbalansen i euroområdet:

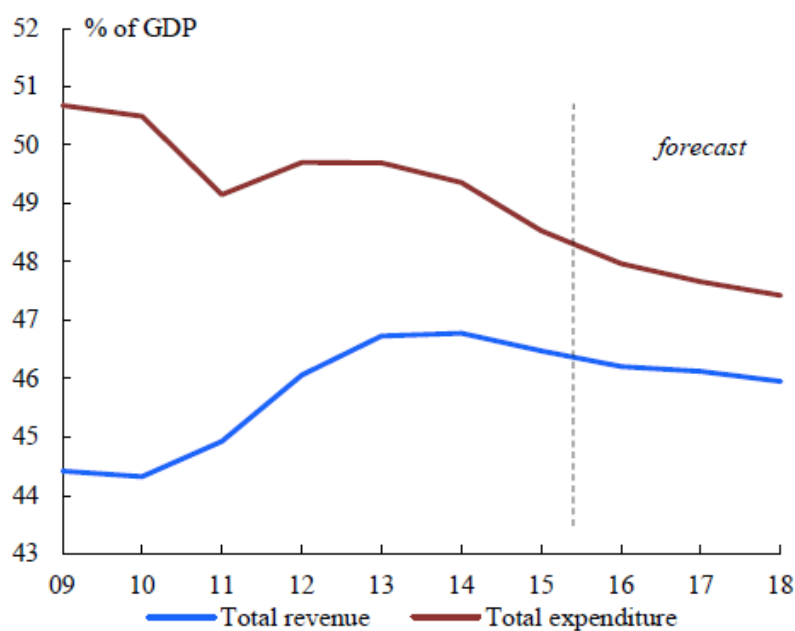

Kilde: Europakommisjonen

Seks land (Hellas, Spania, Frankrike, Portugal, Kroatia og Storbritannia) hadde underskudd som oversteg Stabilitets- og vekstpaktens grense på 3 pst. av BNP i 2015. Mens Hellas og Portugal vil komme under grensen i år og Storbritannia i 2017, ventes Spania å ha for høyt underskudd i alle tre årene. Frankrike ventes å komme så vidt under i 2017 for så å tippe over igjen året etter. Disse vil også få følge av Polen og Romania. Tyskland og Luxembourg ventes å ha overskudd i offentlige budsjetter i hele perioden 2016-18, mens Sverige ventes å ha om lag balanse alle tre årene.

Reduksjonen i *offentlige utgifter og inntekter* som andel av BNP ventes å fortsette i årene fremover. I euroområdet anslås budsjettets inntektsside å falle fra 46,5 pst. av BNP i 2015 til 45,9 pst. i 2018. Reduksjonen reflekterer blant annet redusert skatt på arbeid. Reduksjonen i offentlige utgifter fra 48,5 pst. av BNP i 2015 til anslått 47,4 pst. i 2018 skyldes blant annet virkningene av automatiske stabilisatorer (lavere arbeidsledighetstrygd og annen sosial støtte) som følge av den økonomiske oppgangen, lavere renteutgifter og lavere vekst i lønnskostnadene i offentlig sektor.

Graph I.53: General government revenue and expenditure, euro area

Kilde. Europakommisjonen:

Den *offentlige gjelden* i euroområdet nådde toppen med 94,4 pst. av BNP i 2014. I 2015 ble den redusert til 92,6 pst. I anslagsperioden ventes gjelden å falle gradvis videre til 89,4 pst. av BNP i 2018. I EU samlet har gjelden en nesten tilsvarende utvikling på et nivå som er om lag 6 pst. av BNP lavere.

Hellas antas å nå en statsgjeld på 182 pst. av BNP i 2016 før den begynner å avta igjen. Dette er klart lavere enn anslaget på 200 pst. da det siste stabiliseringsprogrammet ble etablert sommeren 2015. Italias statsgjeld, som er nest høyest, er uendret på 133 pst. av BNP i perioden 2016-18. Estland med under 10 pst. av BNP og syv andre land i Sentral- og Øst-Europa oppfyller Stabilitets- og vekstpaktens gjeldsgrense på maksimalt 60 pst. i hele perioden. Det samme gjelder Danmark, Sverige og Luxembourg, mens Malta og Nederland ventes å komme under i løpet av anslagsperioden. Alle øvrige 15 EU-land har offentlig gjeld over gjeldsgrensen i hele perioden.

Tabellen nedenfor gjengir økonomiske hovedstørrelser på enkeltland og aggregert nivå.

Overview - the autumn 2016 forecast

	Real GDP			Inflation			Unemployment rate			Current account			Budget balance		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Belgium	1.2	1.3	1.5	1.7	1.7	1.8	8.0	7.8	7.6	0.6	0.6	0.6	-3.0	-2.3	-2.4
Germany	1.9	1.5	1.7	0.4	1.5	1.5	4.4	4.3	4.2	9.0	8.7	8.5	0.6	0.4	0.3
Estonia	1.1	2.3	2.6	0.8	2.6	2.7	6.5	7.4	8.3	1.8	1.6	1.5	0.5	-0.4	-0.2
Ireland	4.1	3.6	3.5	-0.2	1.2	1.4	8.3	7.8	7.6	7.9	7.7	7.4	-0.9	-0.5	-0.4
Greece	-0.3	2.7	3.1	0.1	1.1	1.0	23.5	22.2	20.3	0.0	0.2	0.3	-2.5	-1.0	0.9
Spain	3.2	2.3	2.1	-0.4	1.6	1.5	19.7	18.0	16.5	1.7	1.5	1.5	-4.6	-3.8	-3.2
France	1.3	1.4	1.7	0.3	1.3	1.4	10.0	9.9	9.6	-2.1	-2.3	-2.6	-3.3	-2.9	-3.1
Italy	0.7	0.9	1.0	0.0	1.2	1.4	11.5	11.4	11.3	2.8	2.5	2.1	-2.4	-2.4	-2.5
Cyprus	2.8	2.5	2.3	-1.1	0.7	1.3	12.5	11.1	10.0	-2.8	-3.3	-3.4	-0.3	-0.4	0.0
Latvia	1.9	2.8	3.0	-0.1	1.8	2.0	9.6	9.2	8.8	0.0	-1.2	-1.9	-0.8	-1.1	-1.2
Lithuania	2.0	2.7	2.8	0.7	1.7	2.1	7.6	7.4	7.0	0.1	-1.2	-0.7	-0.6	-0.8	-0.7
Luxembourg	3.6	3.8	3.6	0.0	1.6	1.9	6.2	6.1	6.2	5.6	5.6	5.8	1.3	0.0	0.1
Malta	4.1	3.7	3.7	1.0	1.6	1.8	5.0	5.2	5.2	2.0	1.7	3.7	-0.7	-0.6	-0.6
Netherlands	1.7	1.7	1.8	0.1	1.0	1.1	6.1	5.8	5.4	8.5	8.0	7.7	-0.8	-0.3	-0.1
Austria	1.5	1.6	1.6	1.0	1.8	1.6	5.9	6.1	6.1	2.8	2.9	3.3	-1.5	-1.3	-1.1
Portugal	0.9	1.2	1.4	0.7	1.2	1.4	11.1	10.0	9.5	0.5	0.8	1.2	-2.7	-2.2	-2.4
Slovenia	2.2	2.6	2.2	0.1	1.5	1.9	8.4	7.7	7.2	7.4	7.0	6.4	-2.4	-2.0	-1.5
Slovakia	3.4	3.2	3.8	-0.5	0.8	1.4	9.7	8.7	7.5	0.6	0.1	0.6	-2.2	-1.5	-0.5
Finland	0.8	0.8	1.1	0.3	1.1	1.2	9.0	8.8	8.7	-0.8	-0.9	-0.7	-2.4	-2.5	-2.0
Euro area	1.7	1.5	1.7	0.3	1.4	1.4	10.1	9.7	9.2	3.7	3.5	3.3	-1.8	-1.5	-1.5
Bulgaria	3.1	2.9	2.8	-0.9	1.0	1.2	8.1	7.1	6.3	2.0	1.0	0.6	-0.9	-0.8	-0.7
Czech Republic	2.2	2.6	2.7	0.5	1.2	1.6	4.2	4.1	4.0	-0.8	-0.7	-0.7	-0.2	-0.6	-0.7
Denmark	1.0	1.7	1.8	0.0	1.2	1.6	6.1	5.9	5.6	6.5	6.4	6.3	-0.9	-2.0	-1.4
Croatia	2.6	2.5	2.3	-0.9	0.8	1.5	13.4	11.7	10.3	3.0	2.4	1.8	-2.1	-1.8	-1.4
Hungary	2.1	2.6	2.8	0.4	2.3	2.7	5.1	4.7	4.1	4.1	3.1	4.1	-1.5	-2.3	-2.3
Poland	3.1	3.4	3.2	-0.2	1.3	1.8	6.2	5.6	4.7	0.8	0.2	-0.1	-2.4	-3.0	-3.1
Romania	5.2	3.9	3.6	-1.0	1.8	2.9	6.5	6.4	6.3	-2.2	-2.6	-2.8	-2.8	-3.2	-3.2
Sweden	3.4	2.4	2.1	1.1	1.6	2.0	6.8	6.4	6.4	5.0	4.9	4.9	0.0	-0.1	0.1
United Kingdom	1.9	1.0	1.2	0.7	2.5	2.6	4.9	5.2	5.6	-5.6	-4.9	-3.3	-3.5	-2.8	-2.3
EU	1.8	1.6	1.8	0.3	1.6	1.7	8.6	8.3	7.9	2.1	2.1	2.2	-2.0	-1.7	-1.6
USA	1.6	2.1	1.9	1.2	2.0	2.1	4.9	4.7	4.7	-2.5	-2.6	-2.7	-4.6	-4.2	-4.0
Japan	0.7	0.8	0.4	-0.3	0.0	0.1	3.2	3.2	3.2	3.7	3.7	3.7	-5.0	-5.1	-5.0
China	6.6	6.2	6.0	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
World	3.0	3.4	3.5	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Kilde: Europakommisjonen

FORSLAG TIL «SELSKAPSSKATTEREFORM» FRA KOMMISJONEN

Kommisjonen presenterte et forslag til «[selskapsskattereform](#)» 25. oktober 2016. Forslaget består av i alt fire direktivforslag:

- Et [forslag til direktiv](#) om felles grunnlag i selskapsskatten (CCTB).
- Et [forslag til direktiv](#) om felles *konsolidert* grunnlag i selskapsskatten (CCCTB).
- Et [forslag til direktiv](#) om mekanismer for å avgjøre dobbeltbeskatningssaker.
- Et [forslag til endring av skatteomgåelsesdirektivet](#) med regler for hybrider mellom EU-land og tredjeland.

Forslaget ble diskutert i ECOFIN-møtet 8. november, se omtale [lenger frem](#) i dette nummeret av Økonominytt.

Felles grunnlag i selskapsskatten og konsolidering av overskudd mellom land

Kommisjonen legger opp til en trinnvis behandling av direktivene om felles grunnlag i selskapsskatten. Direktivforslaget med konsolidering (CCCTB) skal ikke diskuteres før det er oppnådd enighet om et felles grunnlag i selskapsskatten (CCTB).

Etter forslaget til felles grunnlag i selskapsskatten (CCTB) er alle inntekter skattepliktige med mindre det er eksplisitt unntatt gjennom direktivets bestemmelser. Utbytte, aksjeinntekt og inntekt fra faste driftssteder i andre medlemsstater er blant inntektene som er foreslått unntatt.

Alle driftskostnader er i utgangspunktet fradragsberettigede etter forslaget. I tillegg foreslår Kommisjonen et sjenerøst «superfradrag» for FoU-kostnader, som skal erstatte patent-bokser flere medlemsland har i sine nasjonale skatteregler. I tillegg til ordinær fradragsføring av FoU-kostnader, gir «superfradraget» rett til tilleggsfradrag for opptil 50 pst. av FoU-kostnadene. Små oppstartsselskaper kan kreve «superfradrag» for alle sine FoU-kostnader, altså et samlet fradrag på 200 pst. av FoU-kostnadene.

For å gi større grad av skattemessig likebehandling av gjeld og egenkapital, foreslår Kommisjonen et fradrag for ny egenkapital (Allowance for growth and investment – AGI). Fradraget er beregnet ved økningen i egenkapital multiplisert med en rente og gis i 10 år. Renten er fastsatt med utgangspunkt i euro-obligasjoner med 10 års løpetid med et risiko-tillegg på 2 prosentpoeng. Med dagens rentenivå ville AGI-fradraget beregnes med en sats på 2,7 pst. I tillegg til å fjerne skattemessig favorisering av gjeldsfinansiering, har Kommisjonen et selvstendig ønske om økt egenkapitalfinansiering. Forslaget er derfor symmetrisk utformet, slik at lavere egenkapital enn foregående år gir et inntektpåslag tilsvarende renten multiplisert med egenkapitalreduksjonen.

Etter forslaget skal driftsmidler avskrives. Fysiske driftsmidler med lang og mellomlang levetid avskrives individuelt og lineært over levetiden fastsatt i direktivforslaget. Dette gjelder bl.a. kontorbygninger (40 år), industribygninger og strukturer (25 år), andre driftsmidler med lang levetid (15 år) og andre driftsmidler med mellomlang levetid (8 år). Fysiske driftsmidler som har kortere levetid, avskrives under ett og med 25 pst. etter saldometoden. Driftsmidler med anskaffelsesverdi under 1000 euro kan fradragsføres direkte. Immaterielle driftsmidler avskrives lineært over den perioden de er gitt juridisk beskyttelse eller over 15 år.

Forslaget inneholder konkrete beskyttelsesregler basert på det nylig vedtatte skatte-omgåelsesdirektivet (ATAD). Det gjelder en rentebegrensningsregel (30 pst. EBITDA-regel), regler om beskatning ved uttrekken, antimisbruksregel, CFC-regler og hybrid mismatch. Skatteomgåelsesdirektivet ATAD inneholder minimumsbestemmelser på disse områdene, og medlemslandene skal i utgangspunktet kunne vedta strengere beskyttelsesregler. Kommisjonens ønske om konkrete regler innebærer dermed et forslag om å innskrenke medlemslandenes frihet til å beskytte eget skattegrunnlag mot overskuddsflytting.

CCTB-direktivet inneholder også en definisjon av fast driftssted innenfor EU, som ifølge Kommisjonen er basert på definisjonen fra OECDs BEPS-prosjekt. Kommisjonen ser ikke behov for å etablere en tilsvarende definisjon mot tredjeland.

Kommisjonen foreslår at det nye felles grunnlaget i selskapsskatten skal være obligatorisk for selskap som er del av et konsern/gruppe med konsolidert årlig omsetning over 750 mill. euro. Selskap som er del av et konsern/grupper med lavere årlig omsetning, kan velge å skattlegges etter det felles grunnlaget i en periode på minst 5 år.

Frem til konsolideringsdirektivet trer i kraft, er det lagt opp til en midlertidig løsning der underskudd fra direkte eide konsernselskaper eller faste driftssteder i andre medlemsstater kan motregnes overskudd i morselskapet. Når datterselskapet kommer i overskuddsposisjon, men senest etter fem år skal en verdi tilsvarende det overførte underskuddet tilbakeføres for beskatning hos datter. Kommisjonen mener at denne midlertidige løsningen motvirker den langsiktige byrden ved å ha et ulønnsomt datterselskap i et annet medlemsland og dermed kan lette etablering. Den midlertidige løsningen for overføring av underskudd mellom medlemsland skal tas ut av direktivet når forslaget til konsolideringsdirektiv vedtas.

Forslaget til konsolideringsdirektiv (CCCTB) inneholder blant annet fordelingsnøkler for tilordning av overskudd og fordeling av kildeskatter mellom medlemslandene. Fordelingsnøklerne er basert på lokaliseringen av eiendeler, omsetning og antall ansatte. Videre defineres hvilke grupper av selskap som kan konsolidere overskudd over landegrensene, regler for behandling av gevinst og tap når enheter går inn og ut av selskapsgrupper.

Selskapsgrupper som konsoliderer overskudd mellom land skal bare måtte forholde seg til skattemyndighetene ett land (one-stop-shop), dvs. skattemyndighetene i det landet morselskapet er skattemessig bosatt. Dette fremheves som en vesentlig forenkling for skattyterne og er innarbeidet i forslaget gjennom administrative prosedyreregler i konsolideringsdirektivet.

Virkningen av direktivforslagene anslås som positive av Kommisjonen. Investeringene i EU anslås å øke med 3,6 pst. og sysselsettingsøkningen anslås til 0,5 pst. Forslaget anslås å ha en positiv effekt på økonomiskvekst med 1,3 pst. Kommisjonen anslår vesentlig reduksjon i etterlevelseskostnadene, særlig som følge av konsolideringsdirektivet (CCCTB) (muligheten til

å konsolidere overskudd innenfor EU og «one stop shop» i ligningsbehandlingen). Kostnadene knyttet til opprettelse av datterselskap i en annen medlemsstat forventes redusert med hele 67 pst.

Proessen videre er først at forslagene skal drøftes av arbeidsgrupper i Rådet før ECOFIN igjen forelegges direktivet og et ev. forslag til kompromiss. Kommisjonen foreslår at reglene om et felles grunnlag trer i kraft i inntektsåret 2019, og at konsolidering av overskudd mellom medlemslandene skal tre i kraft fra inntektsåret 2021. Før direktivene kan tre i kraft må begge vedtas enstemmig av Rådet. Europaparlamentet skal uttale seg om forslagene før de vedtas, men har ingen formell rolle i vedtakelsen av skatteregler.

Mekanismer for å avgjøre dobbeltbeskatningssaker

Forslaget til direktiv om mekanismer for å avgjøre dobbeltbeskatningssaker i medhold av skatteavtaler skal i utgangspunktet omfatte alle tvister om dobbeltbeskatning over landegrensene. Imidlertid er dobbel skattefrihet eller tilfeller av svindel/unndragelse eksplisitt unntatt i direktivutkastet. Kommisjonen foreslår at direktivet skal innarbeides i nasjonal rett innen utgangen av 2017.

Direktivutkastet er basert bl.a. på Mutual Agreement Procedures (MAP), som allerede er innarbeidet av medlemsstatene i nasjonal rett og i EUs «Union Arbitration Convention». Kommisjonen ønsker med forslaget å forbedre tvisteløsningsmekanismer bl.a. gjennom å gi reglene bredere anvendelsesområde (dekke flere typer tvistesaker) og gi skattyter bedre informasjon.

Forslaget inneholder regler for når en klage gir rett til behandling etter Mutual Agreement Procedure (MAP). Når det er åpnet MAP, innebærer forslaget en frist på 2 år for at landene skal å komme til enighet. Dersom MAP ikke fører fram innen denne fristen, innebærer forslaget at en automatisk meglingsprosedyre utløses. I meglingsprosedyren gis en tidsramme på 15 måneder for å finne fram til en løsning. En rådgivende komité oppnevnes som kommer med sin anbefaling til tvisteløsning. En hurtigløsningsmekanisme (fast track) under nasjonale domstoler utløses dersom den rådgivende komiteen ikke oppnevnes i tide.

Hybride mismatcher mot tredjeland

Forslaget til endring i skatteomgåelsesdirektivet (ATAD) inneholder tiltak for å stanse bruk av misforhold mellom ulike nasjonale skatteregler for å unngå beskatning. Slike misforhold omtales gjerne som hybrid mismatch. Hybrid mismatch oppstår når landene klassifiserer visse inntekter eller enheter forskjellig for beskatning. Selskapene kan tilpasse seg disse ulikhetene og på den måten unngå beskatning i begge land.

Kommisjonens nye forslaget omhandler hybrid mismatch mellom skattereglene i et EU-land og et tredjeland. ATAD som det ble oppnådd enighet om i juli, inneholder allerede regler for hybrid mismatch mellom to EU-land. Kommisjonen foreslår at forslaget skal tre i kraft samtidig som resten av skatteomgåelsesdirektivet (ATAD), dvs. 1. januar 2019.

Forslaget inneholder bl.a. regler om uoverensstemmelser mellom EU-lands og tredjelands skatteregler som fører til:

- Hybrid enheter
- Hybride finansielle instrumenter
- Hybride overføringer av finansielle instrumenter

- Hybride faste driftssteder
- Importerte hybrider (dvs. uoverensstemmelser i to eller flere tredjelandes skatteregler som får virkning innenfor EU).
- Dual-residence uoverensstemmelser

ANDRE SKATTESAKER

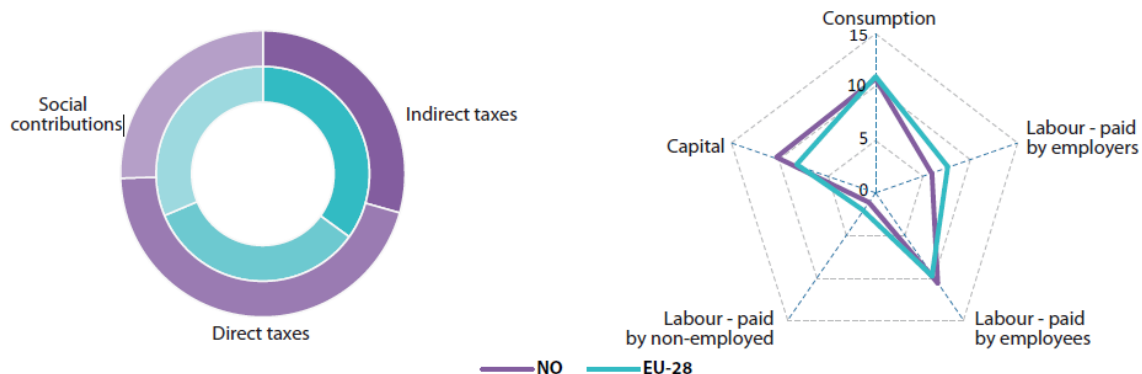
Tax Policies in the EU Survey

Kommisjonen publiserte 17. november 2016 rapporten [Tax Policies in the European Union 2016 Survey](#). Rapporten gir en oversikt over hvordan medlemsstatenes skattesystemer oppfyller målene om effektivitet og rettferdighet. I rapporten presenterer Kommisjonen indikatorene som benyttes i vurderingen av medlemslandenes skattesystemer i Europeisk semester. For at Kommisjonen skal vurdere et skattesystem som rettferdig og effektivt må det 1) stimulere til investering og vekst, 2) bidra til sysselsetting, 3) være egnet til å motvirke unndragelse, omgåelse og svindel, og 4) bidra til inntektsutjevning. Rapporten gir en overordnet oversikt over medlemslandenes skatteregler vurdert etter nøkkelindikatorer på disse fire områdene, samt en overordnet gjennomgang av nylig gjennomførte skattereformer.

Taxation trends in Europe:

Den årlige publikasjonen [Taxation trends in Europe](#) ble publisert av Kommisjonen 11. november 2016. Publikasjonen gir statistikk og analyse av skattesystemene i EUs medlemsstater, Norge og Island.

Figure NO.1: Tax revenues by main taxes, compared to EU-28, 2014 (in % of GDP)

Source: DG Taxation and Customs Union, based on Eurostat data.

Skatt som andel av BNP fortsatte å øke i 2014 og økte i de fleste av EUs medlemsland. I 2014 utgjorde samlede skatteinntekter som andel av BNP 38,8 pst. I Norge oppgis skatt som andel av BNP til 38,9 pst. Skatt på arbeid stod for om lag halvparten av de samlede skatteinntektene i EU, mens konsumskatter stod for 28,3 pst. og skatt på kapital stod for 21,2 pst. I Norge oppgis 45,7 pst. av skatteinntektene å komme fra skatt på arbeid, mens konsumskatter stod for 27,6 pst. og skatt på kapital for 26,7 pst. av de samlede skatteinntektene i 2014.

Den gjennomsnittlige merverdiavgiftssatsen i EU-landene er 21,5 pst. i 2016, og de fleste av medlemsstatene har økt satsen i merverdiavgiften siden 2000. Den gjennomsnittlige maksimale skattesatsen for personer har ligget stabilt de siste årene og er på om lag 39 pst. i 2016. Men det er stor variasjon i satsene mellom medlemsstatene. For Norge oppgis den maksimale skattesats for personer til 38,7 pst. Gjennomsnittlig maksimal sats i

selskapsskatten er fallende og ligger på 22,5 pst. i 2016. Imidlertid er den fallende tendensen svakere etter 2008 enn den var før finanskrisen. Også i selskapsskattesatsene er det stor variasjon mellom EUs medlemsstater. For 2016 er den norske satsen i selskapsskatten 25 pst.

Høring: Tiltak rettet mot skatterådgivere

Kommisjonen startet 10. november en [offentlig høring](#) av tiltak rettet mot rådgivere o.l. som bistår skattytere med utforming av skatteplanleggingsstrategier. Høringen omfatter rådgivere og mellommenn som skatterådgivere, advokater, finansrådgivere, revisorer, finansinstitusjoner og forsikringsselskaper. "*Complex financial schemes and opaque corporate structures do not happen by accident: some intermediaries have developed these into an art-form*", uttaler skattekommisær Pierre Moscovici i Kommisjonens [pressemelding](#). Kommisjonen er særlig interessert i synspunkter på hvordan krav til åpenhet om rådgiveres skatteplanleggingsstrategier kan pålegges, i tråd med tiltak 12 fra OECDs BEPS-prosjekt. Kommisjonen ber også om innspill på om informasjonen bør utveksles mellom ligningsmyndigheter i ulike land. Høringsfristen er 16. februar 2016.

Høring: Tobakksavgifter

Kommisjonen startet 17. november 2016 en [offentlig høring](#) av revisjon av direktivet om avgifter på bearbeidet tobakk ([direktiv 2011/64/EU](#)). Høringsfristen er 16. februar 2017. [Kommisjonens rapport](#) fra desember 2015 evaluerte tobakksdirektivet. Hovedkonklusjonen var at gjeldende avgiftsstruktur og -nivå legger til rette for konkurranse og fri prissetting innenfor det indre marked. Likevel ble enkelte konkurransevridende elementer identifisert, bl.a. inkonsistent behandling av e-sigaretter. Høringen er en oppfølging av [rådskonklusjonene](#) vedtatt av ECOFIN i mars 2016 der Kommisjonen ble bedt om å komme tilbake med forslag til endringer i direktivet om tobakksavgifter. Et forslag til endringer bør også ta sikte på å redusere avgiftsomgåelse. ECOFIN understreket bl.a. at en ev. avgift på e-sigaretter og andre nye tobaksprodukter må balansere hensynene til proveny, administrative kostnader og folkehelse.

ESA forlenger godkjenningen av rederiskatteordningen

ESA godkjente 11. november en midlertidig forlengelse av den norske rederiskatteordningen med 6 måneder. Dagens ordning ble godkjent av ESA fra 1. januar 2007 til 31. desember 2016. I februar 2016 ble det innledet en ny notifikasjonsprosess, med sikte på godkjenning av ordningen for årene 2017 til 2026. På bakgrunn av at prosessen med ESA har tatt noe tid, har ESA fattet vedtak om å forlenge den gjeldende godkjenningen av ordningen frem til 30. juni 2017. Linker til [ESAs pressemelding](#) og [Finansdepartementets pressemelding](#).